

**ФОНД НА
ФОНДОВЕТЕ**
ФОНД МЕНИДЖЪР НА
ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ
В БЪЛГАРИЯ

Доклад от пазарни консултации Финансиране на малкия бизнес Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“

Декември 2019 г.

Ограничение на отговорността

Настоящият доклад („Документът“) е изготвен единствено във връзка с проведени пазарни консултации по смисъла на чл. 44, ал.1 от Закона за обществените поръчки („ЗОП“) и в изпълнение на условията, заложи в чл.44, ал.3, т.1 от ЗОП във връзка с финансов инструмент „Финансиране на малкия бизнес“ (Финансовия инструмент), финансиран със средства от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 – 2020 („ОПИК“) и не следва да се използва за други цели.

„Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД (ФМФИБ) не поема отговорност, нито гарантира задължения, финансови или други, пред което и да е лице, включително и пред трети лица, във връзка с информацията съдържаща се в този Документ. Съдържанието на настоящият Документ не представлява съвет от страна на ФМФИБ към което и да е лице да предприеме или не определени действия, включително, но не само, свързани с осъществяване на сделки, инвестиции, предоставяне на финансиране и/или поемането на каквито и да е ангажименти.

Ангажименти от страна на ФМФИБ могат да бъдат поети само след приключване на процедурата за избор на финансов посредник и сключване на оперативно споразумение с избран изпълнител.

Документът, в неговата цялост или отделни негови части, не могат да бъдат използвани, разпространявани или цитирани без изричното писмено съгласие на ФМФИБ.

Съдържание

Въведение	3
Участници	3
Ключови параметри на финансовия инструмент.....	3
Потенциални крайни получатели.....	4
Продукти и ограничения	4
Оперативно управление на финансовия инструмент	4
Индикатори за изпълнение на инструмента	5
Управление на просрочия.....	5
Подход към пренасянето на ползата от финансовия инструмент към краен получател.....	5
Списък с приложения	5
<i>Приложение 1.....</i>	<i>6</i>
Участници	6
<i>Приложение 2.....</i>	<i>6</i>
Въпросник за провеждане на пазарни консултации с потенциален финансов посредник.....	6

Въведение

ФМФИБ проведе пазарни консултации във връзка със структурирането на Финансовия инструмент Финансиране на малкия бизнес, подкрепен от Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020 г. (ОПИК). Среци със заинтересованите лица бяха проведени в периода от 21 ноември до 12 декември 2019 г.

Публичните средства, предназначени за инструмента, възлизат приблизително на 15 милиона евро.

Пазарните консултации бяха проведени, с цел събиране на актуална обратна информация от широк кръг заинтересовани страни, опериращи на банковия и кредитен пазар в България. Пазарният тест има за цел, вземайки предвид нуждите и потенциала на пазарната среда, да подпомогне оптимизирането на условията и структурирането на максимално ефективен финансов инструмент, както и да предизвика интерес в по-голям брой потенциални посредници.

Участници

За идентифициране на възможни групи от заинтересовани в процеса лица, включително потенциални Финансови посредници (ФП), както и пазарни участници беше проведен предварителен анализ. За участие в пазарния тест бяха поканени представители на банковия сектор, асоциации и други заинтересовани лица.

В пазарния тест взеха участие 7 броя потенциални ФП (съгласно Приложение 1): търговски банкови, лизингови дружества и микрофинансиращи институции. По време на пазарните срещи, участниците изразиха своите мнения и дадоха отговори на въпроси важни за структурирането на финансовия инструмент. Част от участниците изявиха желание да изпратят допълнителна информация след провеждане на срещите, с която да бъде подпомогнат процеса по структуриране на финансовия инструмент. Допълнителната информация към момента не е получена от всички участници.

Ключови параметри на финансовия инструмент

Средствата по ОПИК за Финансов инструмент Финансиране на малкия бизнес са насочени към повишаване на производителността и експортния потенциал на българските малки и средни предприятия.

Финансовият инструмент е предвиден за кредитиране на операции, чиято цел е принос за растеж и укрепване на общата оперативна дейност на микропредприятията.

Потенциалните ФП са на мнение, че има търсене на финансиране от страна на кредитополучателите и не смятат, че ще срещнат трудности при разпределянето на целия публичен ресурс.

На проведените срещи се изразиха различни предпочитания за разделяне на лимита на финансовия инструмент на различни лотове. По-големите кредитни/финансови институции индикираха потенциален интерес за лот в диапазона между 7 и 10 милиона евро, докато микрофинансиращите институции предпочитат размер на лота между 1 и 3 милиона евро.

Финансиране на малкия бизнес е всеобхватен продукт фокусиран върху микро, малки и средни предприятия. Инструментът ще финансира портфейл от кредити, при който до максимум 70% от всеки кредит ще се финансира от Фонд на Фондовете. В допълнение, ФМФИБ планира да предостави на всички участници в процедурата възможност да предложат процент на рисковото покритие за всяка сделка. По време на срещите заинтересованите институции потвърдиха приемливостта на минимално изискуемо съфинансиране от 30%.

Участниците заявиха, че първоначално определеният размер от 35 хиляди евро на кредитна сделка е твърде нисък и средният размер на кредитна сделка, който очакват, е от 50 до 60 хиляди евро, като се достигне до горна граница от 70-75 хиляди евро. Само един от участниците заяви като минимален размер на потенциална сделка от 150 хил. евро и среден размер 200-300 хил. евро.

В допълнение, повечето потенциални ФП са съгласни със срочността на потенциалния портфейл – до 10 години. Участниците са на мнение, че периодът за генериране на нов портфейл до декември 2023 е напълно достатъчен за постигане на целите и изискванията на инструмента. Темата за рециклиране на средствата също беше обсъдена и стана ясно, че за участниците е важно да имат тази възможност след инвестиране на отпуснатия лимит.

По време на пазарния тест беше повдигната темата за вида на процедурата за избор на ФП дали ще бъде открита или с договаряне. Всички участници в консултациите изразиха предпочитание към възможността за договаряне.

Потенциални крайни получатели

Представителите на ФМФИБ подчертаха, че крайните получатели могат да бъдат представители на всяка индустрия с изключение на тези, които са изрично изключени от списъка за допустимост съгласно документацията.

Участниците, базирайки се на моментната пазарна среда и техният опит, са на мнение, че финансовия инструмент, чийто фокус е сегмента микро и малки предприятия, е напълно реализуем.

За целите на финансовия инструмент, микропредприятия ще бъдат дефинирани като такива, които:

- Имат средносписъчен брой на персонала, по-малък от 10 души и
- Отчитат годишен оборот, който не превишава 3.9 милиона лева, и/или стойност на активите, която не превишава 3.9 милиона лева.

Участниците в пазарния тест изразиха интерес към финансовия инструмент. Част от участниците споделиха, че имат опит с JEREMIE, „SME Initiative“, „Cosme“, „InnovFin“, НГФ и други.

Продукти и ограничения

На срещите бяха обсъдени възможните продукти и изискванията за допустимост на кредитните сделки. Мнозинството участници изразиха нуждата от ясно дефинирани изисквания за допустимост, тъй като от това до голяма степен би зависил и успеха на финансовия инструмент.

Участниците бяха на мнение, че финансовият инструмент Финансиране на малкия бизнес е продукт, който се вписва в стратегиите им за развитие.

Съществуващи ограничения в политиката на ФП, които да противоречат на целите на инструмента, не бяха идентифицирани на този етап. Голяма част от участниците споделиха, че нямат пряко приложими ограничения към финансовия инструмент. Обсъден бе въпросът относно възможността за налагане на ограничения по отношение на концентрацията на портфейла. ФМФИБ обмисля ограничаване на обратното финансиране и стимулиране на инвестиционното кредитиране. Търсенето на обратно финансиране е преобладаващо според представителите на кредитните институции, но дори и при разпределяне на лимита по видове финансиране, биха се справили с реализирането на ресурса. Представителите от финансовия сектор се обединиха около мнението, че лизингова схема от типа финансов лизинг няма да генерира значително потенциални сделки, но е подходящо този тип финансиране да остане като възможност.

Оперативно управление на финансовия инструмент

Финансовият инструмент се изпълнява в съответствие с приложимите правила за минимална помощ. Представителите на ФМФИБ ще предоставят формула и методика за изчисляване на брутния грант еквивалент. Уточнено беше, че избраният за изпълнител финансов посредник ще въвежда данни в регистъра за минимални помощи.

По време на срещите от пазарния тест беше обсъдена регулярността на връщане на предоставените средства към ФМФИБ, като част от участниците споделиха, че срок от 3 месеца би бил добър вариант и за тях е приемлив механизмът с *pro rata* възстановяването.

Участниците от финансовия сектор изразиха мнение, че имат достатъчно опит и тези дейности не биха представлявали проблем за тях.

Условията по изпълнение на инструмента, ще бъдат договорени в Оперативно Споразумение между посредника и ФМФИБ.

Индикатори за изпълнение на инструмента

Според Финансовото споразумение между ФМФИБ и УО на ОПИК, финансов инструмент “Финансиране на малкия бизнес” трябва да постигне определени минимални резултати. Трябва да бъдат финансирани приблизително 612 кредитополучателя и да се привлече допълнителен ресурс за финансиране в размер на 6 милиона евро и така крайния лимит за кредитиране става 21 милиона евро.

Участниците в пазарния тест бяха на мнение, че постигането на минималните резултати не представлява трудност предвид търсенето на пазара в малкия и среден размер предприятия.

Управление на просрочия

Финансовите институции използват стандартна политика при управление на просрочия и събиране на вземания.

Подход към пренасянето на ползата от финансовия инструмент към краен получател

На участниците бяха представени възможни форми за пренасяне на ползата от финансовия инструмент към краен получател като:

- Понижаване на лихвения процент към крайния получател в резултат на прилагания механизъм за изчисляване ;
- Понижаване на изискванията за обезпеченост;
- Комбинация от намаление на лихвен процент и изискване за обезпеченост;

По време на срещите от пазарния тест бяха получени разнородни предпочитания към методите за пренасяне на ползата към крайния получател. Част от представителите на банковия сектор биха пренесли ползата чрез намаляване на лихвения процент. От друга страна някои участници споделиха, че поради голямата конкуренция, лихвения процент, който те предлагат е максимално занижен и биха пренесли ползата от инструмента, чрез по-ниски изисквания за обезпечение. В допълнение, по-голяма част от потенциалните ФП имат желание да имат възможност да избират метода на пренасянето на ползата от инструмента към КП на база на индивидуален случай.

Списък с приложения

Приложение 1: Списък на лицата, участвали в провеждането на пазарните консултации

Приложение 2: Въпросник за провеждане на пазарни консултации с потенциален финансов посредник

Приложение 1

Участници	
1.	Обединена българска банка АД
2.	Юробанк България АД
3.	Инвестбанк АД
4.	Първа инвестиционна банка АД
5.	Кредитекс ЕООД
6.	СИС Кредит
7.	Дойче Лизинг България ЕАД

Приложение 2

Въпросник за провеждане на пазарни консултации с потенциален финансов посредник

Финансов инструмент „Финансиране на малкия бизнес“

Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 – 2020

Този документ съдържа три части:

- I. Обща информация
- II. Въпроси за обсъждане
- III. Допълнителна информация

Всяка информация, предоставена от Вас ще бъде ползвана единствено за целите на пазарните консултации и в контекста на изискванията на Закона за обществените поръчки („ЗОП“). Термините и понятията използвани в настоящия Въпросник имат същото значение както в Техническата спецификация на Финансовия инструмент. Предоставената информация се разглежда от ФМФИБ като индикативна и не предизвиква задължения за вас или за ФМФИБ. Във връзка с изискванията на чл.44 от ЗОП, ФМФИБ си запазва правото да публикува получената обратна информация без да упоменава конкретната организация, която я е подала, ведно с отговорите от наша страна и настъпилите в тази връзка промени в Техническата спецификация (ако е приложимо).

I. Обща информация

А. Идентификация и лице за контакт

Име на
организацията

Електронна
страница

Лице за контакт

Адрес за
кореспонденция

Телефон

Електронна
поща

Б. Канали за дистрибуция

Брой клонове, офиси, изнесени работни места

Точки на продажба през партньорски
организации

Кратко описание на основните канали за дистрибуция, с които разполагате

В. Сходен опит в последните три години

Програ
маⁱ

Организац
ия
финансира
ща
програмат
аⁱⁱ

Размер на
финансиран
етоⁱⁱⁱ

Годи
на^{iv}

Коментар: Моля отбележете максимум пет програми, най-близки до предмета на инструмент „Финансиране на малкия бизнес“, изпълнявани от Вашата организация

Забележки: (i) Наименование на схемата или програмата, напр. Microfinance facility, EaSI Programme и т.н.; (ii) Организацията, предоставяща финансиране или управляваща програмата, напр. ЕИФ, ББР, НГФ, ЕБВР и т.н. (iii) договорен размер на финансирането или улеснението, предоставено от организацията финансираща програмата; (iv) година на сключване на споразумението

Г. Индикативен интерес

В милиони евро

**Долна
граница**

**Горна
граница**

Индикативни граници на финансирането от ФМФИБ, което би представлявало интерес за организацията

Д. Продуктово портфолио

Списък с кредитните продукти, сходни с Финансовия Инструмент „Финансиране на малкия бизнес“, които предлага Вашата организация в момента на пазара

II. Въпроси за обсъждане

A. Съфинансиране

В допълнение към средствата, предоставени от ФМФИБ, Финансовите посредници следва да осигурят Съфинансиране във връзка с всеки кредит възлизащо на минимум 30%.

В тази връзка, молим да коментирате относно интереса на Вашата организация да осигури:

- Минимално изискваното Съфинансиране (Опция 1); или
- Съфинансиране в по-голям размер (Опция 2).

A1. Индикативен размер на Съфинансиране в случай на Опция 2

В % от кредита	Долна граница	Горна граница
Индикативни граници на Съфинансирането, приложимо към Крайните получатели		

Забележки: (i) Ориентировъчна стойност на процента Съфинансиране

B. Ценообразуване

Финансирането, предоставено от ФМФИБ ще бъде предоставено безлихвено, а Съфинансирането, осигурено от посредника следва да бъде на пазарен лихвен процент (съгласно предложение, направено в рамките на процедурата по избор).

В тази връзка, договорната лихва, приложима към Крайните получатели следва да се формира от средно-претегления лихвен процент, предложен от посредника и относим към Съфинансирането и лихвения процент относим към финансирането, предоставено от ФМФИБ, който възлиза на 0%. Моля коментирайте индикативния диапазон на общата лихвена тежест към Крайни получатели.

B1. Индикативна обща лихвена тежест към Крайни получатели

Номинален лихвен процент, годишно	Долна граница	Горна граница
Индикативни граници на общата лихвена тежест за Краен получател ⁱ		

Забележки: (i) Ориентировъчна стойност предвид процента Съфинансиране, ако не сте посочили стойности в предходната точка „Съфинансиране“, моля използвайте минималните нива, т.е. 30% за сумата на кредита за Крайни получатели

Б2. Приложими такси

Списък с таксите, комисионните и други разходи (директни и индиректни), които вашата организация прилага в процеса на обработка и управление на кредитни продукти, сходни с микрофинансирането

Забележки: Избройте видовете разходи и такси, без да уточнявате размерите им.

В. Очакван портфейл

Предвид кратките срокове за изпълнение на целите, заложи в ОПИК, от ключово значение за успеха на финансовия инструмент са потенциалните обеми кредити, които може да предоставите на Крайни получатели, както и индикативния срок за създаването на новия портфейл.

В тази връзка, Ви молим за коментар относно следните показатели:

В1. Индикативен размер на новия кредитен портфейл

В милиони евро

Долна
граница

Горна
граница

Индикативен размер на очаквания нов кредитен портфейл

В2. Индикативен срок за създаване на новия кредитен портфейл

В месеци

Долна
граница

Горна
граница

Индикативен срок за създаване на новия кредитен портфейл от допустими Крайни получатели

Коментар: Моля, посочете индикативния срок, който би бил необходим за изграждане на нов кредитен портфейл към Допустими Крайни получатели, предвид заявените от Вас индикативни размери на 1) финансиране от ФМФИБ (I.Г по-горе); и 2) Съфинансиране (II.A по-горе). Информацията следва да е в месеци, считано от датата на подписване на споразумение с ФМФИБ.

Г. Допълнителни въпроси

В1. Предвиденият във „Финансиране на малкия бизнес“ механизъм за предоставяне на финансиране и поемане на пропорционален риск отговаря на нуждите Ви и ще Ви даде възможност да изградите нов портфейл от кредити към Допустими Кредитополучатели в разумен срок.

Да, напълно Не

Молим за коментар в случай, че сте отговорили отрицателно:

В2. Техническата спецификация определя структура на таксите между страните. Считате ли, че тя предоставя подходящи стимули за посредниците за изпълнение на целите на инструмента.

Да, напълно Не

Молим за коментар в случай, че сте отговорили отрицателно:

В3. Техническата спецификация определя характеристиките на Крайните получатели. Считате ли, че предложените определения са достатъчно ясни и те ще Ви позволят да определите допустимостта на лицата, кандидатстващи за Микрофинансиране?

Да, напълно Не

Молим за коментар в случай, че сте отговорили отрицателно:

В4. Считате ли, че организацията Ви разполага с достатъчно капацитет за оценка на допустимостта на Крайните получатели, предвид ограниченията, заложи в Техническата спецификация?

Да, напълно Не

В случай, че сте отговорили отрицателно, молим Ви за пояснения, включително и Вашите предложения за адресиране на идентифицираните проблеми:

В5. Считате ли, че организацията Ви разполага с достатъчно капацитет за изпълнение на функции по администриране на подкрепа, представляваща минимална помощ?

Да, напълно Не

В случай, че сте отговорили отрицателно, молим Ви за пояснения, включително и Вашите предложения за адресиране на идентифицираните проблеми:

III. Допълнителна информация

В това поле бихте могли да отбележите всички ваши допълнителни коментари относно Техническата спецификация, както и въпроси, на които следва да се обърне по-специално внимание.